

Køkken, som nu er een sammenfalden Rustklump, i alt Fald er selve Kømfuret en Rustklump. Et lille Hummer er fuldstændig ubeboeligt for Træk og Kulde; men der bor alligevel 7 Personer; og disse Personer giver 67 Ø. pr. Kubikmeter i Leje om Maaneden — 67 Ø. pr. Kubikmeter! — 18 Kr. 75 Ø. om Maaneden. Og saa fjede Konen til: Det er jo ogsaa en lav Leje; vi giver. Men det er det i Virkeligheden slet ikke. De fattige udbyttes her blodigt. Vi tager til Sammenligning en anden Lejlighed; paa Østerbro, vel at mærke i en Ejendom, der betaler sig endog særdeles rundeligt; den indeholder 264 m³, men denne Familie betaler kun 27 Ø. pr. m³ pr. Maaned; medens den fattige Familie betaler 67 Ø. De fattigste udbyttes altsaa blodigt paa alle Omraader. Endvidere maa man tage i Betragtning, at den omtalte Lejlighed paa Østerbro indeholder uendelig mere end den daarlige og slet udstyrede Lejlighed i den gamle By. Ja, det er lidt af de Indtryk, jeg har fra min Vandring; og de Billeder, jeg her har søgt at oprulle; kan enhver kontrollere; vel at mærke, hvis man har tilstrækkelig Interesse for Boligsørgsmaalet.

Saa udtalte den højtærede Minister — eller det var maaske Venstres Ordfører (Hagbart Berg) —, at det gjaldt om at skaffe Boliger til rimelig Pris. Men det, at der bygges Huse til rimelige Priser, er jo i Virkeligheden slet ingen Garanti for, at ogsaa Lejen i disse Ejendomme bliver en rimelig eller lav Leje; aldeles ikke. I mangfoldige af de gamle Ejendomme, som det har kostet grumme lidt at opføre, er Lejen, som her bevist, desuagtet særdeles høj. Jeg kender en Ejendom, der for 17 Aar siden blev solgt for 116 000 Kr., og den giver nu et Bruttooverskud af 19 000 Kr., det var altsaa et billigt Hus; men Lejen er alligevel særdeles høj. Det er naturligvis Regulernig af Indseende og Kontrol med Huslejen; der kræves, og hvis man gaar udenom det Program, er man med til at udbytte de fattige; med til at trykke dem endnu længere ned; end de allerede er.

I Forbindelse med det, jeg selv har set paa Vesterbro og i den gamle Kærne af Byen, vil jeg fremhæve, hvad en Sygeplejerske skriver i Bladene; at disse Huse, disse Hjem, er rene Smittsteder for Syfilis og Tuberkulose; tuberkulose deler Køkken med hidtil sunde Mennesker; mange Familier maa opbevare Mad i Stuerne, for ellers myldrer Rotterne frem og æder det fra dem om Natten. Ejendommene, i alt Fald mangfoldige af dem, er fuldstændig undergravet af Rotter til Trods for den Kamp, der

nu føres mod disse Skadedyr. Jeg vil fuldstændig slutte mig til, hvad Socialdemokraterne har sagt her, at Demoralisation, Forbrydelse og Sygdom vil absolut spire frem, som den onde Sød af det, som Samfundet nu har saaet, og en yderligere Forhøjelse af Huslejen vil trykke mangfoldige endnu dybere ned. Den omtalte Sygeplejerske siger endvidere dette, som jeg gerne vil citere for ærede Medlemmer af dette Ting: „Piger og Drengene sover sammen til langt op i den voksne Alder, selv om de ikke er Søsken, en halv Snese Mennesker bor ikke sjældent i et Værelse.“ Lad os tænke os, hvad Moralens bliver under disse Forhold. Et Folks Moraler efter mit Skøn ogsaa et økonomisk Spørgsmaal, et Spørgsmaal om Hygiejne, om Renlighed, men her har man systematisk trykket Folk ned. Nu er jeg ganske klar over, at efter at jeg har sagt dette, staar den højtærede Indenrigsminister op og siger: Det interesserer mig skam ikke, hvad det ærede Medlem Hr. Brochmann sagde, for det har jeg hørt saa og saa mange Snese Gange før, og saa vil Ministeren rykke frem med sine Argumenter om denne uundgaaelige højere Husleje, og han vil sikkert med samme Ironi i Stemmen angribe mig paa det kraftigste, muligvis ogsaa fremlokke Smil og Bifald fra sine ærede Partifæller; men de Eksempler, jeg her har fremhævet, staar alligevel fast, og det maa være enhver Lovgivers hellige Pligt, hvis han virkelig føler Ansvar for sin Gerning, at være med til at afhjælpe de elendige Tilstande, som bevislig hersker i København og ogsaa i Provinsen.

Maa jeg til Slutning sige, at i en lille By som Holbæk hersker der ogsaa Bolignød, selv om det ikke er under saa skrigende Former som i København, men Antallet af husvilde Familier var der i Efteraaret 1920 16; 16 Familier kunde ikke skaffe sig selv Husly, og saa maa man huske paa, at alle, selv de daarligste, Lejligheder var beboet; Lejligheder, der hidtil ikke havde kunnet blive udlejet, fordi de var usle, er nu fuldt besat. Det samme er ogsaa Tilfældet i København: I en anden Ejendom paa Vesterbro var for ti Aar siden 15 Lejligheder ledige, altsaa de sletteste Lejligheder; nu er de ikke længere ledige; nu bebos de af Familier med mange Børn. Angaaende de slette Tilstande i Holbæk kan jeg yderligere oplyse, at en Boligforening „Lyset“ har bygget 50 Lejligheder; hver beregnet til een Familie; men nu bor der 90 Familier i de samme Huse, 40 Familier bor i enkelte Kvistværelser.

Hermed skal jeg slutte. Jeg vil endnu en Gang indtrængende anbefale de Partier, der desværre har Magten, at erkende, at